

Stephen King

OBSTATI

PRVI DEL

prevedel
Marko Košan

ZA TABBÝ – to mračno skrinjo čudes

Pisateljjeva opomba

Obstati je izmišljena knjiga, o čemer priča že njena tema. Mnogo dogodkov se odvija na resničnih krajih, denimo v Ogunqitu v državi Maine, v Las Vegasu v Nevadi, v Boulderju v Koloradu, a sem si dovolil, da sem jih spremenil na način, ki je najbolj ustrežal moji pripovedi. Upam, da bralci v teh in drugih krajih, ki se prav tako omenjajo v knjigi, ne bodo preveč vznemirjeni zaradi moje »nezaslišane nesramnosti«, če citiram Dorothy Sayers, ki je počela enake stvari.

Drugi kraji, recimo Arnette v Teksasu in Shoyo v Arkansasu, so izmišljeni, kot je tudi sama zgodba.

Posebno zahvalo sem dolžan Russellu Dorru in dr. Richardu Hermanu iz Družinskega medicinskega centra v Bridgtonu, saj sta odgovorila na vsa moja vprašanja v zvezi z značajem gripe in njeno nenavadno sposobnostjo, da približno vsaki dve leti mutira, zahvala gre tudi Susan Artz Manning iz Castina, ki je pregledala izvorni rokopis.

Največja zahvala gre Billu Thompsonu in Betty Prashker, ki sta na najboljši način omogočila izid te knjige.

S. K.

Predgovor v dveh delih

1. del: Prebrati pred nakupom knjige

O tej različici romana *Obstati* morate nekaj stvari vedeti takoj, še preden boste zapustili knjigarno. Zato upam, da sem vas našel pravočasno, še najbolje bi bilo, če pravkar stojite pred polico z novimi knjigami avtorjev, katerih imena se začenjajo s črko K, z nekaterimi drugimi knjigami, ki jih nameravate kupiti, pod pazduho in s pričujočo odprto v rokah. Z drugimi besedami, upam, da sem vas ujel, ko imate denarnico še varno spravljeno v žepu. Ste pripravljeni? Obljubim, da bom kratek.

• 8

Prvič, tole *ni* nov roman. Če ste v tem smislu v zmoti, mi dovolite, da to razrešimo nemudoma in na varni oddaljenosti od blagajne, kjer bodo iz vašega žepa vzeli denar in ga vtaknili v mojega. *Obstati* je bil prvič objavljen pred desetimi leti.

Drugič, to ni povsem nova in čisto drugačna različica romana *Obstati*. V njem ne boste našli starih likov, ki se vedejo na nove čudne načine, tudi tok pripovedi se ne odmakne od stare zasnove in vas nikakor, zvesti bralci, ne odpelje v popolnoma drugo smer.

Ta različica knjige *Obstati* je *razširjena* inačica izvirnega romana. Kot sem rekel, junaki ne ravnajo prav nič drugače kot prej, odkrili pa boste, da skoraj *vsi* liki zdaj počnejo *mno-go več* tega, in če ne bi bil prepričan, da so nekatere od teh stvari zanimive ... morda celo navdihujoče poučne ... ne bi nikoli pristal na ta projekt.

Če tega nočete, nikar ne kupite knjige. Upam, da ste shranili račun, če ste jo že kupili, saj ga bodo v knjigarni zahtevali, če boste hoteli narediti zamenjavo ali celo zahtevali povrnitev kupnine.

Če pa ste si tudi vi želeli te razširitve, vas vabim, da greste z mano še nekoliko dlje. Veliko vam imam povedati, menim pa, da se bomo lažje pogovarjali tamle, za vogalom.

V temi.

2. del: Prebrati po nakupu knjige

To pravzaprav niti ni predgovor, temveč pojasnilo, zakaj sploh obstaja ta nova verzija romana *Obstati*. Knjiga je bila že tako ali tako zelo obsežna, zato bodo nekateri ... morda mnogi ... menili, da gre za vase zagledan privilegij avtorja, čigar dela so dovolj uspešna, da si lahko to privošči. No, upam, da ne bodo, čeprav bi bil precej neumen, če se ne bi zavedal, da takšne pripombe visijo tako rekoč v zraku. Konec koncev je veliko kritikov menilo, da je bila napihnjena in predolga že izvirna verzija romana. Resnično predolga.

Oceno, ali je bila že prej *res* predolga ali pa je takšna v tej novi verziji, prepuščam vsakemu bralcu posebej. Ta majhen prostor v uvodu bi rad izkoristil za to, da povem, da te nove izdaje knjige, kakor je bila izvirno napisana, nisem pripravil zaradi sebe ali posameznega bralca, temveč za množico bralcev, ki so to zahtevali. Seveda tega ne bi naredil, če ne bi bil tudi sam prepričan, da lahko nekateri izpuščeni deli izvirnega rokopisa obogatijo pripoved, in zlagal bi se, če ne bi priznal, da sem zelo radoveden, kakšen bo sprejem.

Prihranil vam bom zgodbo o tem, kako je prišlo do tega, da sem sploh napisal *Obstati* ... tok misli, ki pripelje do romana, le redkokdaj zanima koga drugega kot morda nadobudne pisce. Ti so nagnjeni k prepričanju, da obstaja »skrivna formula« za pisanje komercialnih romanov, a ni tako. Ideja ti pade na pamet, za tem se ji pridruži še ena, nato narediš povezavo ali niz povezav med njima, izluščijo se nekateri liki (ki so običajno najprej zgolj sence), na misel ti pride še zaključek (čeprav je, resnici na ljubo, ta na koncu drugačen, kot si ga je pisatelj zamislil na začetku), nato na neki točki pisatelj vzame v roke papir in svinčnik, ali pa se usede pred pisalni stroj ali urejevalnik besedila na svojem računalniku. Kadar me vprašajo: »Kako pišete?« jim vselej odgovorim: »Eno besedo za drugo,« vendar ta moj odgovor vedno preslišijo. Ampak v resnici je tako. Zveni preveč preprosto, da bi lahko bilo *res*, ampak pomisli na kitajski zid, denimo: zgradili so ga kamen

za kamnom, stari moj. In to je vse. Kamen za kamnom. A sem nekje celo prebral, da lahko tega klinca s prostim očesom vidiš iz veselja.

Tistim bralcem, ki jih *zares* zanima, naj povem, da sem vse razložil v zadnjem poglavju knjige *Mrtvaški ples* (*Danse Macabre*), v raztresenem, a uporabnem pregledu žanra grozljivk, ki sem ga objavil leta 1981. Tole zdaj ni reklama za knjigo, rad bi samo povedal, da tam najdete razlago, če jo hočete ... čeprav je nisem zapisal zato, ker bi bila sama na sebi zanimiva, temveč za ilustracijo nečesa povsem drugega.

Kar se tiče te knjige, je treba poudariti, da smo za prvo izdajo iz izvirnega rokopisa izpustili okoli štiristo strani besedila. Ni šlo za uredniško odločitev; če bi bilo tako, bi pustil, da knjiga živi svoje življenje in umre naravne smrti v obliki, kakor je bila natisnjena.

Okrajšave so bile narejene zaradi računovodstva. Sešteli so proizvodne stroške in jih primerjali s podatki o prodaji mojih prejšnjih štirih knjig s trdimi platnicami. Prišli so do zaključka, da bi tržišče preneslo prodajno ceno 12.95 dolarjev (no, pa jo zdaj, dragi prijatelji in sosedje, primerjajte s ceno knjige, ki jo držite v rokah!). Vprašali so me, če sem sam pripravljen narediti skrajšavo teksta ali bi imel raje, da to naredi urednik. Nejevoljno sem pristal, da bom kirurški poseg opravil sam. Mislim, da mi je kar uspelo, še zlasti, ker me imajo za pisateljica, ki ga za urejevalnikom besedila muči driska. Pravzaprav gre samo za en odlomek ... Smetlakovo potovanje preko države od Indiane do Las Vegasa ..., ki je v prvi verziji utrpel resnične vsebinske brazgotine.

Zakaj torej ves ta trud, če je bila zgodba objavljena v celoti, bo nemara kdo vprašal? Ali ne gre konec koncev vendarle za nečimrno samohvalo? Upam, da ne ..., če je temu tako, potem sem velik del svojega življenja zgolj zapravljal čas. Kakor jaz vidim stvari, sem prepričan, da je pri resnično dobrih zgodbah celota vselej večja kot njeni posamezni deli. Če temu

ne bi bilo tako, bi bilo tole, kar sledi, povsem zadovoljiva verzija pravljice o Janku in Metki:

Janko in Metka sta bila otroka s prijaznima očetom in materjo. Prijazna mati je umrla in oče se je poročil z žensko, ki je bila vsa pasja. Kuzla se je hotela znebiti otrok, da bi imela več denarja zase. Svojega omahljivega in praznoglavega moža je prisilila, da je Janka in Metko odvedel v gozd, kjer naj bi ju ubil. V zadnjem trenutku si je premislil in ju je pustil v gozdu, da bi umrla od lakote, in ne hitro in milostno od njegovega noža. Ko sta nato tavela okoli, sta našletela na hišo, ki je bila narejena iz sladkarij. Njena lastnica je bila čarovnica, ki je bila nagnjena h kanibalizmu. Zaprla ju je v kletko in jima rekla, da ju bo pojedla, ko se bosta dovolj zredila. Ampak otroka sta jo pretentala. Janko jo je potisnil v njeno lastno peč. Našla sta čarovničin zaklad, in najbrž tudi zemljevid, saj sta na koncu prišla domov. Ko sta se vrnila, je oče nagnal kuzlo, oni pa so živeli srečno do konca svojih dni.

Konec.

11 ■

Ne vem, kaj menite vi, ampak meni se zdi ta verzija zgodbe zanič. Zgodba ima začetek in konec, a ji manjka prefinjenosti. Podobna je kadilaku, ki so mu sneli kromirane dele in s smirkovim papirjem obrusili njegovo barvo, da je ostala brez leska. Z njim se lahko voziš naokoli, a ni tisti *pravi*.

Seveda nisem obnovil vseh štiristo izpuščenih strani; dobro opravljeno delo se vendarle razlikuje od preprostega, enostavnega dodajanja. Nekaj od tistega, kar se je znašlo na tleh montažne sobe, ko sem oddal okrnjeno verzijo, je služilo, da tam tudi ostane. Druge stvari, kakršen je denimo Franniejin prepir z mamo na začetku knjige, so, tako se mi zdi, dodale bogastvo in dimenzijo, v katerih vsaj jaz, kot bralec, neizmerno uživam. Če se za trenutek vrnem k »Janku in Metki«, se boste spomnili, da je zlobna mačeha zahtevala od svojega moža, da ji prinese srce svojih otrok kot dokaz, da je, nesrečni drvar, opravil svoje delo, kot mu je bilo naročeno. Drvar je pokazal vsaj trohico inteligence, ko ji je prinesel

srci dveh zajcev. Ali pa vzemite, na primer, znamenito sled iz krušnih drobtin, ki jih je za sabo puščal Janko, da sta s sestro lahko našla pot nazaj. Kako domiselni fant! A ko se je nato skušal vrniti po tej sledi, je ugotovil, da so drobtine pojedle ptice. Nobena od teh podrobnosti ni ključna za zaplet, a so kljub temu na *nek* način del zapleta ... še več: to so sijajni in čarobni trenutki pripovedi. Prav ti ustvarijo presežke v zgodbi, ki bi lahko bila sicer dolgočasna, in jo naredijo za čudovito pravljico, ki že več kot sto let navdušuje in straši bralce po vsem svetu.

• 12

Slutim, da nobena od stvari, ki smo jih dodali v tej izdaji, ni tako dobra, kot je bila Jankova sled iz drobtin, ampak vselej mi je bilo žal, da nihče, razen mene in nekaj lektorjev v založbi Doubleday, nikoli ni spoznal čudaka, ki je sebe imenoval enostavno Kid ... ali bil priča tistemu, kar se mu je zgodilo pred predorom, ki je pendant onemu na drugem koncu kontinenta: Lincolnovemu predoru v New Yorku, skozi katerega sta se prebijala dva lika z začetka zgodbe.

Torej, zvesti bralec, tukaj je izvirna zgodba *Obstati*, kakršno je hotel pisatelj od vsega začetka zapeljati iz svojega avtomobilskega salona. Vsi kromirani deli so zdaj nedotaknjeni, pa naj bo to dobro ali slabo. Zadnji razlog, zaradi katerega smo se tega lotili, pa je najpreprostejši. Čeprav nikoli ni bil moj najljubši roman, ga imajo ljudje, ki berejo moje knjige, kot kaže, najraje. Kadar me zaprosijo za predavanje (kar počnem, kolikor je to mogoče, redko), mi ljudje vedno govorijo samo o *Obstati*. O likih se pogovarjajo, kot bi šlo za žive ljudi, ter me pogosto sprašujejo: »Kaj se je nato zgodilo s tem in onim?« ... kot bi od njih vsake toliko dobil kakšno pismo.

Neizogibno me sprašujejo, če bo po knjigi nastal tudi film. Mimogrede, odgovor je najbrž pritrdilen. Ali bo dober? Ne vem. Slab ali dober, filmi vselej na čuden način škodujejo napisanim domišljajskim delom (seveda so tudi izjeme; najprej mi pride na misel *Čarovnik iz Oza*). Ko se pogovarjamo, imajo ljudje brez konca idej, koga bi izbrali, da bi odigral posa-

mezen lik. Jaz sem bil vedno mnenja, da bi bil Robert Duval odličen Randall Flagg, a sem slišal, da so ljudje omenjali tudi Clintu Eastwooda, Brucea Derna in Christopherja Walkena. Vsa ta imena *zvenijo* v redu, kot bi bil Bruce Springsteen najbrž zelo v redu Larry Underwood, če bi se kdaj odločil igrati (če pomislim na njegove video spote, bi bil najbrž zelo dober ... a moja osebna izbira bi bil Marshall Crenshaw). Ampak na koncu koncev bi bilo meni najljubše, če bi Stu, Larry, Glen, Frannie, Ralph, Tom Cullen, Lloyd in tisti mračni tip pripadali bralcem, ki bi si jih naslikali s pomočjo svoje domišljije na živ in vsakokrat nov način, kakršnega ne more ujeti nobena kamera. Filmi, navsezadnje, so samo iluzija gibanja, ki jo omogoča na tisoče negibnih fotografskih posnetkov, medtem ko se domišljija premika v skladu s svojim lastnim tokom. Filmi, tudi tisti najboljši, zamrznejo moč domišljije ... tistim, ki ste videli film *Let nad kukavičjim gnezdom* in ste nato prebrali še roman Kena Keseyja, bo težko ali tako rekoč nemogoče, da ne bi na obrazu Randlea Patricka McMurphyja videli Jacka Nicholsona. To ni nujno slabo ... vendar nas *omejuje*. Veličina dobre zgodbe je v tem, da je brez omejitev in tekoča; dobra zgodba pripada vsakemu bralcu na njegov poseben, drugačen način.

Na koncu naj povem, da pišem zgolj iz dveh razlogov: da zadovoljim sebe in druge. S tem, ko sem se povrnil k tej dolgi zgodbi o temni plati krščanstva, sem, upam, uspel narediti oboje.

24. oktober 1989

*Zunaj gori ulica
v pravem valčku smrti.
Med mesenostjo in domišljijo
tukajšnji pesniki
ne pišejo prav ničesar,
samo umaknili so se in vse pustili, kot je.
In v trenu noči
zgrabijo svoj trenutek,
častno se trudijo obstati,
a so na koncu ranjeni,
niti ne mrtvi,
nocoj v deželi džungle.*

Bruce Springsteen

*Jasno ji je bilo, da tako ne more več dalje!
Vrata so bila odprta in zapihal je veter,
upihnil je sveče in nato izginil;
zaplapolale so zavese, ko se je pojavil
in rekel: »Ne boj se, pridi z mano, Mary,«
in ni se bala, stekla je k njemu,
da sta skupaj poletela ...
držala ga je za roko ...
»Pridi, Mary,
ne boj se Kosca!«*

Blue Oyster Cult

*KAKO SE TO PREBERE?
KAKO SE TO PREBERE?
KAKO SE TO PREBERE?*

Country Joe and the Fish

KROG SE ODPIRA

Potrebujemo pomoč, je menil Pesnik.

Edward Dorn

»Sally.«

Mrmranje.

»Zbudi se, hitro, Sally.«

Glasnejše mrmranje: *Pusti me.*

Močnejše jo je stresel.

»Zbudi se. Moraš se zbuditi!«

Charlie.

Charliejev glas. Kliče jo. Kako dolgo že?

Sally je izplavala iz sna.

Najprej je pogledala na uro na nočni omarici in videla, da je petnajst čez dve zjutraj. Charlie sploh ne bi smel biti tukaj, saj bi moral biti na nočni izmeni. Nato ga je prvič sploh pogledala in nekaj v njej se je zganilo, neka smrtonosna intuicija.

Njen mož je bil mrtvaško bled. Izbuljene oči so mu skoraj skočile iz jamic. V eni roki je držal avtomobilske ključe. Z drugo jo je še vedno tresel, čeprav je že imela odprte oči. Bilo je, kot bi ne mogel doumeti, da je budna.

»Charlie, kaj je? Kaj je narobe?«

Zdelo se je, da ne ve, kaj bi odgovoril. Adamovo jabolko se mu je premikalo, a v stanovanju majhne službene hišice ni bilo slišati drugega kot tiktakanje ure.

»Ali gori?« je trapasto vprašala. A to je bilo edino, je pomislila, kar bi ga lahko spravilo v takšno stanje. Vedela je, da so njegovi starši umrli, ko jim je v požaru zgorela hiša.

»Ja, na nek način,« je rekel. »Na nek način je še slabše. Obleci se, draga. Vzemi malo LaVon. Takoj moramo od tod.«

»Zakaj?« je vprašala, ko je začela vstajati iz postelje. Zgrabila jo je temna slutnja. Vse je bilo narobe. Bilo je kot v sanjah. »Kam? Na zadnje dvorišče?« Ne, prav gotovo ne na zadnje dvorišče, toliko je vedela. Charlieja še nikoli ni videla tako preplašenega. Globoko je zajela sapo, a ni zaznala nikakršnega dima ali plamenov.

»Sally, draga, ne sprašuj. Takoj moramo stran. Daleč stran. Samo pojdi po malo LaVon in jo obleci.«

»Ampak, morala bi ... ali imamo čas, da spakiram?«

Te besede so ga ustavile. Nekako so ga spravile iz tira. Menila je, da njen strah ne more biti večji, a se je motila. Tisto, kar je pri njem prepoznala kot strah, je bila pravzaprav čista panika. Raztreseno si je segel v lase in odvrnil: »Ne vem. Najprej moram preveriti smer vetra.«

S to čudaško pripombo, ki je ni razumela, jo je pustil, da je premražena, prestrašena, zmedena stala tam, bosih nog in v kratki, tanki spalni srajci. Obnašal se je, kot bi se mu zmešalo. Kako bi lahko smer vetra vplivala na to, ali ima dovolj časa za pakiranje? In kje je bilo daleč stran? V Renu? Vegasu? Salt Lake Cityju? In ...

Roko si je položila na grlo, ko jo je prešinilo.

Pobegnil bo. Če hoče oditi sredi noči, to pomeni, da name-rava dezertirati.

Odšla je v manjšo sobo, ki je služila za otroško sobo male LaVon, in za trenutek neodločno obstala, ko je zagledala spečega otročička v rožnati spalni vreči. Oprijela se je šibkega upanja, da so vse skupaj le nenavadno žive sanje. Minilo bo, zbudila se bo ob sedmih zjutraj, kot ponavadi, nahranila bo LaVon in sebe, medtem ko bo gledala prvo uro oddaje »To-day« in istočasno kuhala jajca za Charlieja, ki se bo ob 8.00 vrnil iz nočne izmene, potem ko bo še zadnjič obhodil severni stolp Rezervata. Čez dva tedna bo zopet prevzel dolžnost v dnevnem času in ne bo več tako nataknen; ponoči bo ob njej in ne bo več imela trapastih sanj, kakršne so tele, in –

»Pohiti!« ji je zasikal in prekinil njeno slabotno upanje. »Časa imava le toliko, da vrževa skupaj nekaj najnujnejših stvari ... ampak, za božjo voljo, ženska, če jo imaš rada ...« pokazal je na zibelko, »jo vendar že enkrat obleci!« Živčno je zakašljaval v svojo dlan in začel vleči stvari iz predalov komode ter jih vsevprek zlagati v dva stara kovčka.

Zbudila je malo LaVon in jo skušala umiriti, kolikor je bilo mogoče. Tri leta stara punčka je bila sitna in vsa iz sebe, ker se je morala zbuditi sredi noči, in je začela jokati, ko ji je Sally oblačila hlačke, srajčko in oblekico. Zvok otroškega joka jo je prestrašil bolj kot kdajkoli poprej. Spomnila se je, kako se je mala LaVon, sicer pravi angelski otrok, že kdaj prej jokala ponoči: zaradi pleničnih izpuščajev, izraščanja zobkov, kašlja ali trebušnih krčev. Njen strah se je že začel spreminjati v bes, ko je opazovala Charlieja, kako je s polnim naročjem njenega perila zdrvel skozi vrata, da so naramnice modrcev vihrale za njim kot novoletni papirni okras na newyorških ulicah. Vrgel ga je v enega od obeh kovčkov in zaloputnil njegov pokrov. Rob njenih najboljših hlačk je ostal zunaj, prepričana je bila, da so se strgale.

21 ■

»Kaj pa je?« je zavpila in vznemirjeni ton njenega glasu je LaVon znova spravil v jok, ko se je ravno že nekoliko umirila. »Si znorel? Vojaško policijo bodo poslali za nami, Charlie! *Vojaško policijo!*«

»Ne, ne bodo, nocoj ne bodo,« je rekel s tako trdim in neomajnim glasom, da se je stresla od groze. »Stvar je v tem, sladka moja, če ne bomo hitro premaknili svojih riti, jih ne bomo nikoli več. Saj sploh ne vem, kako mi je uspelo priti iz tistega stolpa. Najbrž je prišlo do kakšne okvare. Zakaj pa ne? Saj je tudi vse ostalo šlo v maloro.« In se je zasmel kot kakšen blaznež, kar jo je prestrašilo bolj kot vse drugo. »Punčka je oblečena? Dobro. Spravi nekaj njenih oblek v drugi kovček. Ostalo zbaši v boršo, ki je tamle v omari. Nato pa jo bomo ucvrli od tod. Mislim, da je v redu. Veter piha od vzhoda proti zahodu. Hvala bogu.«

Znova je zakašljajal v dlan.

»Ati!« mu je zaklicala mala LaVon in iztegnila roke proti njemu. »Hočem atija! Hočem! Štuporamo, ati! Štuporamo! Hočem!«

»Ne zdaj,« je rekel Charlie in izginil v kuhinjo. Trenutek kasneje je Sally zaslišala ropot posode. Iz modre posode za

juho na gornji polici je jemal gospodinjski denar. Kakšnih trideset ali štirideset dolarjev je bilo, vse v drobižu po dolar ali petdeset centov. Njen *gospodinjski* denar. Šlo je zares, torej. Karkoli je že bilo, je bilo resno.

Mala LaVon je bila užaljena, ker ji je očka odrekel štupe-ramo, ko ji skoraj nikoli ni ničesar odrekel, in je spet začela jokati. Sally ji je s težavo nadelah lahen plašček, nato pa je večino njenih preostalih oblačil brez reda natlačila v boršo. Misel, da bi še kaj spravila v tisti drugi kovček, je bila smešna, saj bi lahko počil. Že tako se je morala s kolenom nasloniti nanj, da ga je lahko zaprla. Zalotila se je, kako se zahvaljuje bogu, ker je bila LaVon že navajena kahlice in ni več potrebovala plenice.

• 22

Charlie se je vrnil v spalnico, zdaj je že tekkel. Pomečkane dolarske bankovce za en in pet dolarjev si je mašil v prednje žepe svoje poletne uniforme. Sally je dvignila LaVon. Mala je bila zdaj že popolnoma budna in bi lahko tudi sama hodila, a Sally jo je hotela držati v svojem naročju. Sklonila se je in pobrala še torbo.

»Kam gremo, ati?« je vprašala LaVon. »Jaz bi rada spančk-kala.«

»Otroci lahko spančkajo tudi v avtu,« je odvrnil Charlie in pograbil kovčka. Rob Sallyjinih hlačk je zaplapolal. Njegove oči so bile še vedno izbuljene, da se je videla vsa belina. Sally je zdaj vedela, skoraj je že bila prepričana.

»Se je zgodila nesreča?« je zašepetala. »O sveta marija, zgodila se je, kajne? Nesreča. *Tam*.«

»Polagal sem pasjanso,« je rekel. »Pogledal sem navzgor in videl, da se je ura z zelene spremenila v rdečo. Prižgal sem monitor. Sally, oni so vsi ...« Zastal je, pogledal je malo LaVon v oči, ki so bile široko odprte in, čeprav objokane, radovedne.

»Tam so vsi M-R-T-V-I,« je nadaljeval. »Vsi, razen enega ali dveh, a zdaj sta tudi onadva že preč.«

»Kaj je to M-R-V-I, ati?« je vprašala LaVon.

»Ni važno, ljubica,« je rekla Sally. Zdelo se ji je, da ji glas odmeva kot v globokem kanjonu.

Charlie je pogoltnil slino. V grlu mu je nekaj škrtnilo. »Kadar se ura obarva rdeče, se vse avtomatsko zaklene. Chubbov računalnik upravlja celoten kompleks in bi moral biti varen pred vsemi napakami. Na monitorju sem videl, kaj se dogaja, in sem skočil skozi vrata. Mislil sem, da me bo prekleta reč presekala na dvoje. Vrata bi se morala zapreti isto sekundo, ko se je ura obarvala rdeče ... ne vem, koliko časa je *bila* rdeča, preden sem opazil. Ampak jaz sem bil nato skoraj že na parkirišču, ko sem slišal, kako so se vrata zaloputnila. Kakorkoli, če bi pogledal trideset sekund kasneje, bi bil zdaj zaprt v tisti kontrolni sobi v stolpu ... kot hrošč v steklenici.«

»Kaj pa je to? Kaj ...«

»Ne vem. *Nočem* vedeti. Vse, kar vem, je to, da jih je po... da jih je P-O-B-I-L-O na hitro. Če bo hotelo tudi mene, me bo moralo uloviti. Dobival sem dodatek za nevarno delo, a ne dovolj, da bi zdaj tukaj čakal, kaj bo. Veter piha na zahod. Mi se bomo odpeljali na vzhod. Pridita zdaj, gremo.«

Še vedno v polsnu, ko se ji je zdelo, da je ujeta v nekakšne grozne mučne sanje, mu je sledila na privoz pred hišo, kjer je stal petnajst let star chevrolet, ki je mirno rjavel v dehteči puščavski temi kalifornijske noči.

Charlie je vrgel kovčke v prtljažnik, boršo pa na zadnji sedež. Sally z otrokom v naročju je za trenutek obstala pri vratih na sovoznikovi strani in se ozrla proti majhni pritlični hišici, v kateri so preživeli zadnja štiri leta. Ko so se vselili, se je spominjala, je mala LaVon še rasla v njenem trebuhu in čakala na vse otroške štiporame.

»Pridi!« je rekel. »Zlezi že noter, ženska!«

Usedla se je v avto. Zapeljal je vzvratno, chevroletove luči pa so za hip oplazile pročelje hiše. Odsev v oknih je pobilsknil, kot bi se zasvetlikale oči kakšne preganjane zveri.

Napeto se je sklanjal čez volan, obraz mu je osvetljeval medel sij armaturne plošče. »Če bodo vhodna vrata v bazo zaprta, bom zapeljal vanja in jih skušal prebiti.« Mislil je resno. To ji je bilo jasno. Naenkrat je imela mehka kolena.

A tako skrajno ravnanje ni bilo potrebno. Vhodna rampa je bila odprta. Eden od stražarjev je dremal nad revijo, drugega ni videl, najbrž je bil kje notri. Tukaj je bil zunanji del baze, običajen vojaški vozni park. Teh fantov ni zanimalo, kaj se je dogajalo v centralnih stavbah baze.

Dvignil sem pogled in videl, da je bila ura rdeča.

Zmrazilo jo je, roko je položila na njegovo nogo. Mala La-Von je znova zaspala. Charlie jo je na kratko potrepljal po roki in rekel: »Vse bo v redu, draga.«

Pred zoro so vozili čez Nevado proti vzhodu in Charlie je brez prestanka kašljal.

Prva knjiga

KAPITAN TRIPS
16. JUNIJ–4. JULIJ 1990

*Telefoniral sem zdravniku
in ga vprašal: Povejte, prosim,
vse okrog mene se ziblje in vrti,
povejte, kaj bi to bilo?
Kakšna nova bolezen morda?*

The Sylvers

*Mala, veš, kdo sem jaz?
Jaz sem pravi korenjak!
Mala, veš, kdo sem jaz?*

Larry Underwood

Hapscombova bencinska črpalka je bila ob cesti številka 93, malo severno od Arnetta, zanikrnega mesteca s štirimi ulicami kakšnih sto osemdeset kilometrov od Houstona. Tega večera so bili tam stalni gostje, ki so sedeli okrog pulta pri blagajni, pili pivo, brezdelno čekali in opazovali vešče, ki so se zaletavale v velik osvetljen napis.

Lastnik črpalke je bil Bill Hapscomb, zato so ga ostali poslušali in se mu uklanjali, čeprav je bil navaden bedak. Saj bi tudi sami pričakovali enako, če bi se družili v pisarni katerega od njih. S to razliko, seveda, da je niso imeli.

V Arnettu je bilo življenje težko. Leta 1980 je imel kraj dve tovarni: papirnico, v kateri so izdelovali izdelke iz papirja, večinoma za piknike in peko na žaru, ter obrat za izdelavo elektronskih kalkulatorjev. Papirnica je bila zdaj zaprta, tovarna kalkulatorjev pa je bila na tem, da bo izdihnila, saj se je izkazalo, da jih lahko mnogo ceneje izdelujejo na Tajvanu, prav tako kot tiste prenosne televizorje in tranzistorje.

Norman Bruett in Tommy Wannamaker, oba sta bila zaposlena v papirnici, sta bila zdaj odvisna od socialne pomoči, ker sta že pred časom prenehala dobivati pomoč za brezposelne. Henry Carmichael in Stu Redman sta še delala v tovarni kalkulatorjev, a redko več kot trideset ur na teden. Victor Palfrey je bil upokojen, kadil je smrdljive cigarete, ki jih je sam zvijal, saj si kaj drugega ni mogel privoščiti.

»Jaz hočem reči tole,« jim je razlagal Hap, ko se je z rokami na kolenih sklanjal naprej. »Enostavno bi morali reči: jebeš to sranje z inflacijo. Jebeš to sranje o zadolženosti države. Imamo tiskalne stroje in imamo papir. Naj natisnejo petdeset milijonov bankovcev za tisoč dolarjev in jih, za božjo voljo, vržejo v obtok.«

Palfrey, ki je bil strojnik vse do leta 1984, je bil edini od prisotnih z dovolj samospoštovanja, da je opozoril na Hapove najbolj nezaslišane in neumne trditve. Medtem ko si je zvijal

novo usrano smrdečo cigareto, je rekel: »To nas ne bi pripeljalo nikamor. Če bi naredili kaj takega, bi bilo kot v Richmondu zadnji dve leti državljanske vojne. Če si hotel takrat kupiti ingverjevo pecivo, si dal peku konfederalni dolarski bankovec, ki ga je položil na hlebec ter nato odrezal kos v tej velikosti. Denar je samo papir, veste.«

»Poznam nekaj ljudi, ki se ne strinjajo s tabo,« je kislo dejal Hap. S pulta je pobral mastno rdeče držalo za papirne brisače. »Dolžan sem jim. In zaradi tega so vedno bolj nervozni.«

Stuart Redman, najbrž najbolj tih človek v Arnettu, je sedel na cenemem počenem plastičnem stolu, s pločevinko pabsta v rokah, in gledal ven skozi veliko okno na cesto številka 93. Stu je vedel, kaj je revščina, saj je v njej odraščal tukaj v tem mestu. Njegov oče je bil zobozdravnik; ko je bil Stu star sedem let, je umrl in zapustil ženo ter ob Stuju še dva otroka.

Mama je dobila službo v občestni okrepčevalnici Red Ball v bližini Arnetta ... Stu bi jo lahko videl s stola, na katerem je sedel ta trenutek, če ne bi zgorela leta 1979. Mama je zaslužila ravno toliko, da vsi štirje niso bili lačni, a to je bilo vse. Stu si je našel delo, ko mu je bilo devet let. Najprej je delal za Roga Tuckerja, lastnika Red Balla, kjer je po pouku za petintrideset centov na uro pomagal raztovarjati kamione, nato je pomagal na živinorejskih farmah v sosednjem Braintreeju, kjer se je zlagal o svoji starosti, da je za minimalno plačilo dobil težko delo za dvajset ur na teden.

Ko je zdaj poslušal Hapa in Vica Palfreyja, kako se prepirata o denarju in skrivnostnih načinih njegovega usihanja, je pomislil na to, kako so mu na začetku krvavele dlani, ko je v nedogled vlačil ročne vozičke, natovorjene s kožami in drobovino. Skušal jih je skriti pred materjo, a jih je že po nekaj dneh opazila. Zajokala je, čeprav ni bila ženska, ki bi se zlahka razjokala. A ga ni prosila, naj neha delati. Vedela je, v kakšnem položaju so. Razmišljala je stvarno.

Molčeč je postal zato, ker pravzaprav nikoli ni imel prijateljev ... nikdar ni našel časa za njih. Hodil je v šolo in de-

lal. Kakšno leto za tem, ko je začel delati na farmi, je zaradi pljučnice umrl najmlajši brat Dev. Stu tega ni nikoli v celoti prebolel. Čutil se je krivega. Deva je imel najraje ... a njegova smrt je pomenila, da je treba nahraniti ena usta manj.

V gimnaziji je odkril nogomet in mama ga je spodbujala, naj trenira, čeprav je zaradi tega manj delal. »Kar igray,« je govorila, »če ti bo kaj pomagalo, da boš prišel od tod, bo to nogomet, Stuart. Kar igray. Spomni se Eddieja Warfielda.« Eddie Warfield je bil lokalni junak. Izhajal je iz še bolj revne družine, kot je bila Stujeva, prvo slavo pa si je prislužil kot podajalec regionalnega gimnazijskega moštva. S športno štipendijo se je nato vpisal na Texas A&M, kasneje pa je deset let igral za Green Bay Packerse, večinoma kot rezerva glavnega podajalca, a je bil v moštvu tudi na nekaterih pomembnih tekmah. Eddie je bil zdaj lastnik verige restavracij s hitro hrano po celem zahodu in jugozahodu, v Arnettu pa je ostal zapisan kot heroj za vse večne čase. Če si v Arnettu izgovoril besedo »uspeh«, si imel v mislih Eddieja Warfielda.

Stu ni bil podajalec, prav tako ni bil Eddie Warfield. A na začetku prvega letnika gimnazije se mu je zdelo, da ima možnosti, da pridobi vsaj skromno športno štipendijo ... in tukaj so bili še programi za delo ob študiju, šolski svetovalec mu je povedal tudi za državno pomoč za študente v okviru t. i. programa NDEA za narodno obrambo.

Nato je zbolela mama in ni mogla več v službo. Imela je raka. Dva meseca, preden je maturiral, je umrla, Stu pa je zdaj moral poskrbeti za brata Bryceja. Zavrnil je športno štipendijo in se zaposlil v tovarni kalkulatorjev. In nazadnje je bil tri leta mlajši Bryce tisti, ki mu je uspelo. Zdaj je živel v Minnesoti, kjer je bil sistemski analitik pri IBM-u. Ni se oglašal prav pogosto, nazadnje sta se videla na pogrebu Stujeve žene ... umrla je za rakom, enakim kot je pokopal njegovo mater. Zdelo se mu je, da tudi Bryceja zdaj žre del krivde ... in ga je rahlo sram dejstva, da je njegov brat postal eden od dobrih starih fantov v umirajočem teksaškem mestecu, kjer dneve preživlja

v opešani tovarni kalkulatorjev, večere pa bodisi pri Hapu ali ob Lone starovem pivu za šankom v gostilni Indijanska glava.

Najboljše trenutke je preživel, ko je bil poročen, trajalo pa je le osemnajst mesecev. V maternici njegove mlade žene se je spočela zgolj temna, maligna tvorba. To je bilo pred štirimi leti. Od takrat dalje je razmišljal, da bi zapustil Arnette in poiskal kaj boljšega, ampak zadrževala ga je inercija majhnega mesta ... tiha pesem siren med znanimi kotički in obrazi. V Arnettu je bil priljubljen in Vic Palfrey mu je nekoč podelil največji možni kompliment, ko mu je rekel, da je prav on med vsemi najbolj »žilav staroselec«.

▪ 32

Ko sta Vic in Hap premlevala svoje čenče, se je na nebu še svetlikalo nekaj večerne zarje, a pri tleh je bilo že povsem temno. Po triindevetdesetki ni več vozilo veliko avtomobilov, kar je bil eden od vzrokov, da je imel Hap toliko dolgov. A zdaj je Stu videl, da se približuje avto.

Oddaljen je bil še kakšnih petsto metrov, zadnji žarki dnevne svetlobe so se motno odbijali od maloštevilnih kromiranih delov. Stu je imel ostre oči in je takoj prepoznal zelo star chevrolet, morda je bil letnik 1975. Chevrolet, vozil je samo kakšnih petindvajset kilometrov na uro in brez luči, je vijugal sem in tja po cesti. Nihče ga še ni opazil, razen njega.

»No, recimo, da imaš hipoteko na tole črpalko,« je govoril Vic, »in recimo, da odplačuješ petdeset dolarjev na mesec.«

»Preklete več kot toliko.«

»No, pa recimo, da je petdeset. In recimo, da bodo zvezni šli in ti natiskali za celo prikolico denarja, potem se bodo takoj pojavili bančniki in zahtevali, da jim plačuješ sto petdeset. In boš ostal isti revež.«

»Tako je,« je dodal Henry Carmichael. Hap ga je razdraženo pogledal. Slučajno je vedel, da se je Hank navadil jemati kokakole iz avtomata brez plačila, še več, Hank je vedel, da on to ve, zato bi moral biti na njegovi strani.

»Ni nujno, da bi bilo tako,« je z vso učenostjo nekoga, ki je končal osnovno šolo, rekel Hap in nato začel pojasnjevati, zakaj.

Stu, ki mu je postalo jasno, da so tisti tam zunaj v resnih težavah, ni več slišal Hapovega glasu, ki ga je zdaj dojemal le še kot nesmiselno brundanje. Opazoval je chevrolet, ki je nevarno vijugal sem in tja po cesti. Prepričan je bil, da mu ne bo več uspelo priti prav daleč. Zapeljal je čez belo črto in izpod leve gume se je dvignil prah z bankine. Opotekel se je nazaj na cestišče, kratek čas je peljal po svojem pasu, nato je znova skoraj zapeljal v jarek. Takrat pa, kot bi si voznik za tarčo izbral velik osvetljen Texacov znak, se je kakor izstrelek, ki mu je močno opešala hitrost, usmeril proti makadamu pred črpalko. Stu je zdaj zaslišal zamolklo udarjanje izrabljenega motorja, škrtanje zadušenega uplinjača in razmajanih ventilov. Zgrešil je uvoz, da ga je vrglo čez robnik. Od umazanega vetrobranskega stekla se je odbijala svetloba neonk pod nadstreškom črpalke, zato je bilo težko videti, kdo je v avtu, a Stu je vseeno opazil, kako se je zaradi udarca ob robnik zagugalo voznikovo telo. Avto ni zmanjšal hitrosti in je nepopustljivo vztrajal pri svojih petindvajsetih kilometrih na uro.

»Zato vam pravim, da bi bilo z več denarja v obtoku ...«

»Hap, najboljšo bi bilo, da izključiš črpalke,« je blago rekel Stu.

»Črpalke? Kaj?«

Norm Bruett se je obrnil, da bi pogledal skozi okno. »Sveta marija,« je rekel.

Stu se je dvignil iz svojega stola, nagnil se je čez Tommyja Wannamakerja in Hanka Carmichaela ter izklopil vseh osem stikal naenkrat, po štiri z vsako roko. Zato je bil edini med njimi, ki ni videl, kako je chevrolet zadel v črpalke na gornjem otočku in jih odnesel s sabo.

Počasi, skoraj veličastno, se je neizprosno zaryl vanje. Tommy Wannamaker je naslednji dan v Indijanski glavi prisegal, da zavorne lučke zadaj niso niti enkrat pomežiknile. Chevrolet

je samo peljal dalje, kakšnih petindvajset kilometrov na uro, kot avto na začetku kakšne slavnostne povorke. Podvozje je zaškripalo čez betonski otok, in ko so šla čezenj še kolesa, so vsi, razen Stuja, videli, kako je voznikova glava mlahavo opletala in s praznim pogledom udarila ob vetrobransko steklo.

Chevrolet je odskočil kot obrcano staro ščene in zadel črpalko za visokooktansko gorivo. Ta se je odlomila in se odkotalila, pri čemer se je razlilo nekaj goriva. Cev z dulcem se je snela in se je zdaj bleščala v neonski svetlobi.

Vsi so videli iskre z izpušne cevi, ko je zaškrtala ob beton, in Hap, ki je nekoč videl eksplozijo črpalke v Mehiki, si je instinktivno pokrtil oči pred ognjeno kroglo, ki jo je pričakoval. Namesto tega je zadnji del chevroleta obrnilo in odneslo z betonskega otoka v smeri proti postaji. S prednjim delom je udaril v črpalko z neosvinčenim bencinom in jo z zamolklim udarcem podrl.

Kot bi to počel namerno, je avto svoj popolni krožni obrat končal tako, da je zopet, tokrat bočno, treščil v betonski otok. Zadnji del je odneslo čez, da je z njim podrl še zadnjo črpalko za navadni bencin. Tam se je chevrolet nazadnje ustavil, za njim se je vlekla zarjavela izpušna cev. Uničil je vse tri črpalke na otoku pri cesti. Motor je odsekano ropotal še nekaj sekund in utihnil. Tišina je bila tako glasna, da je bilo zaskrbljujoče.

»Pri vseh svetnikih,« je brez sape dejal Tommy Wannamaker. »Ali bo eksplodiralo, Hap?«

»Bi se že zgodilo,« je odvrnil Hap in vstal izza pulta. Z ramenom je udaril v polico z zemljevidi, da so se Teksas, Nova Mehika in Arizona razleteli na vse strani. Hapa je preplavil previden občutek zmagoslavja. Njegov bencinski servis je bil zavarovan, anuiteta plačana. Mary je neprestano nergala, da je zavarovanje najvažnejše.

»Tip je najbrž precej pijan,« je rekel Norm.

»Gledal sem zavorne luči,« je z visokim, razburjenim glasom rekel Tommy. »Niti enkrat niso posvetile. Sveta marija! Če bi vozil sto na uro, bi bili vsi mi zdaj mrtvi.«

Naglo so zapustili lokal, najprej Hap, Stu je bil zadnji. Hap, Tommy in Norm so skupaj prispeli do avta. Zaznali so vonj bencina, slišali so tudi, kako se je s počasnim tiktakanjem ohlajal chevroletov motor. Hap je odprl vrata na voznikovi strani in moški za volanom je padel ven kot vreča umazanega perila.

»Kaj za vraga!« je zaklical, skoraj zakričal Norm Bruett. Obrnil se je stran, prijel se je za svoj zajetni trebuh in bruhal. Ne zaradi človeka, ki je padel ven – Hap ga je spretno ujel, preden bi lahko telebnil na tlak –, temveč zaradi smradu, ki je zavel iz avta ... bolestnega zaudarjanja po krvi, fekalijah, bruhanju in razpadanju človeškega telesa; pošastnega vonja po boleznih in smrti.

Trenutek kasneje se je obrnil tudi Hap in za sabo odvedel voznika, ki ga je prijel pod pazduhami. Tommy je brž pograbil voznikove noge, ki so se vlekale za njim, nato pa sta ga s Hapom odnesla v lokal. Bila sta popolnoma zgrožena, v siju neonskih luči pa sta bila njuna obraza bela kot stena. Hap je pozabil na svojo zavarovalnino.

Ostali so pogledali v avto in Hank se je nemudoma obrnil, z dlanjo pred usti ter dvignjenim mezincem, kot bi pravkar dvignil kozarec in nazdravil. Opotekel se je do severne strani bencinskega servisa, kjer je prišla na dan njegova večerja.

Vic in Stu sta strmela v avto, se spogledala in se znova ozrta v notranjost. Na sovoznikovem sedežu je bila mlada ženska, njena kratka enodelna obleka je bila zavihana visoko na bedrih. Nanjo je bil naslonjen otrok, kakšna tri leta star fant ali deklica. Oba sovoznika sta bila mrtva. Njuna vratova sta bila napihnjena kot zračnici, meso na njiju pa je bilo vijoličasto in počrnelo kot bi šlo za modrice. Meso je bilo oteklo tudi pod njenimi očmi. Videti sta bila, je kasneje pripovedoval Vic, kot igralci bejzbola, ki se zaradi bleščanja sonca namažejo pod očmi. Njune oči so bile rahlo izbuljene. Ženska je držala otroka za roko. Iz nosu jima je mezela sluz, ki se je zdaj strdila. Okoli njiju so brenčale muhe, spuščale so se na sluz, lezle so

jima noter in ven v odprta usta. Stu je bil v vojni, a nikoli prej ni videl česa tako žalostnega, kot je bilo tole. Njegove oči so se ves čas spuščale k tistim prepletenim rokam.

Z Vicom sta naenkrat stopila nazaj in se prazno zastrmela drug v drugega. Nato sta krenila proti lokalu. Skozi velika okna sta lahko videla Hapa, kako razburjeno govori v slušalko javnega telefona. Norm je hodil za njima in se prek ramena oziral k avtomobilski razbitini. Chevroletova vrata na voznikovi strani so žalostno zijala. Z vzvratnega ogledala je bingljajal par otroških čevljev.

Hank je stal pri vratih in si z umazanim robcem otiral usta. »Jezus, Stu,« je nesrečno zavzdihnil in Stu je pokimal.

• 36

Hap je odložil slušalko. Voznik chevroleta je ležal na tleh. »Rešilec bo tukaj v desetih minutah. A misliš, da sta ...?« S prstom je pokazal proti chevroletu.

»Mrtva sta, seveda.« Vic je pokimal. Njegov razbrazdan obraz je bil blede rumenkast in tobak se mu je usipal po tleh, ko je skušal zviti eno od svojih usrano smrdljivih cigaret. »O ja, dva najbolj mrtva človeka, kar sem jih kdaj videl.« Pogledal je Stuja in ta je prikimal ter zaril roke v žepe. V trebuhu mu ni bilo dobro.

Moški na tleh je hripavo zastokal in vsi so ga pogledali. Čez nekaj sekund, ko je postalo jasno, da hoče spregovoriti ali se vsaj potruditi, da bi kaj povedal, je Hap pokleknil obenj. Navsezadnje je bila črpalka njegova.

Karkoli je že bilo narobe z žensko in otrokom v avtu, je bilo narobe tudi s tem človekom. Iz nosu mu je teklo, njegovo dihanje je bilo nenavadno, iz prsi mu je kipelo, kot bi govoril pod vodo. Pod očesi je bil otečen, koža še ni počrnela, a je bila vsa vijoličasta. Njegov vrat je bil videti predebel, tkivo pa se mu je nakopičilo, kot bi imel dva podbradka. Imel je visoko vročino; če si se sklonil k njemu, je bilo, kot bi se približal odprtemu žaru.

»Pes,« je mrmral. »Ste ga pokončali?«

»Gospod,« je rekel Hap in ga lahko stresel. »Poklicali smo rešilca. Vse bo v redu.«

»Ura se je obarvala rdeče,« je zakrulil moški na tleh in začel mučno kašljati, da so mu skozi usta kot po verižnih eksplozijah brizgale dolge, židke zaplate sluzi. Hap se je odmaknil in se v obupu nakremžil.

»Obrnite ga na bok,« je rekel Vic. »Saj se bo od tega še zadušil.«

A še preden so uspeli to narediti, se je kašelj umiril in se počasi izgubil v težkem, neenakomernem dihanju. Počasi je pomežiknil z očmi in pogledal može, ki so se sklanjali nadenj.

»Kje pa ... sem?«

»V Arnettu,« je odgovoril Hap. »Na bencinskem servisu Billa Hapscomba. Zrušili ste nekaj mojih črpalk.« Nato pa je brž dodal: »Ampak to ni važno. So bile zavarovane.«

Moški na tleh je skušal sestiti, a ni šlo. Moral se je zadovoljiti s tem, da je položil dlan na Hapovo roko.

»Moja žena ... moja punčka.«

»V redu sta,« je rekel Hap in se zarežal kot kakšen trapast cucek.

»Zgleda, da sem zelo bolan,« je rekel moški. Vsak njegov vdih in izdih je spremljalo hripavo, pridušeno hreščanje. »Onidve ... sta bili tudi ... bolni. Odkar smo krenili, pred dvema dnevoma. Salt Lake City ...« Oči so mu zatrepetale in se zaprle. »Bolni ... kaže, da vseeno nismo bili dovolj hitri ...«

Nekje daleč, a nato vse bliže, so lahko slišali sireno rešilca Prostovoljne prve pomoči iz Arnetta.

»Bog,« se je oglasil Tommy Wannamaker. »O bog.«

Bolnikove oči so spet zatrepetale in se odprle, tokrat napolnjene z močno, ostro zaskrbljenostjo. Znova je poskušal sestiti. Po obrazu mu je tekkel znoj. Zgrabil je Hapa.

»Sta Sally in mala LaVon v redu?« je vprašal. Slina mu je frčala z ustnic in Hap je začutil toploto vročine, ki ga je kuhala. Moški je bil bolan, napol zmešan, zaudarjal je. Smrad je Hapa spomnil na vonj, kakršnega imajo včasih stare pasje odeje.

»Dobro sta,« je vztrajal, nekoliko razburjen. »Vi samo ... lezite in se pomirite, prav?«

Moški se je ulegel. Njegovo dihanje je bilo zdaj težje. Hap in Hank sta ga skupaj prevalila na bok in njegovo dihanje je postalo nekoliko lažje. »Do sinoči sem se počutil v redu,« je rekel. »Kašljal sem, drugače pa je bilo v redu. Nato pa sem se ponoči zbudil takšen. Nismo uspeli pobegniti pravočasno. Mala LaVon je v redu?«

Nato je rekel še nekaj, česar niso mogli razložiti. Sirena rešilca je bila vse bliže. Stu je stopil do okna, da bi pogledal, kdaj bodo prišli. Ostali so bili zbrani okrog moškega, ki je ležal na tleh.

• 38

»Kaj mu je, Vic, se ti kaj sanja?« je vprašal Hap.

Vic je odkimal. »Nimam pojma.«

»Morda so kaj takega pojedli,« je rekel Norm Bruett. »Avto ima kalifornijske registrske tablice. Najbrž so večkrat jedli na štantih ob cesti, bi rekel. Morda so pojedli zastrupljen hamburger. Se dogaja.«

Rešilec je prispel, obšel je razbiti avto in se ustavil pred vhodom v lokal. Rdeča luč na strehi se je kot ponorela vrtela v krogu. Zunaj je bilo zdaj že povsem temno.

»Daj mi roko in te bom potegnil ven!« je nenadoma zavpil moški na tleh, nato pa je nastala tišina.

»Zastrupitev s hrano,« je rekel Vic. »Ja, bi lahko bilo. Vsaj upam, da je tako, ker bi lahko ...«

»Lahko kaj?« je vprašal Hank.

»Ker bi lahko bilo tudi kaj nalezljivega.« Vic jih je zaskrbljeno pogledal. »Leta 1958 sem v Nogalesu videl, kako je videti kolera, in je bilo približno takole.«

Vstopili so trije možje z nosili na kolesih. »Hap,« je rekel eden od njih, »srečo imaš, da ni tvoje koščene riti odneslo naravnost v božje kraljestvo. A tale je?«

Stopili so narazen in jih spustili zraven ... Billyja Vereckerja, Montyja Sullivana in Carlosa Ortego, vse tri so poznali.

»Dve sta še v avtu,« je rekel Hap in potegnil Montyja na stran. »Ženska in mala deklica. Obe sta mrtvi.«

»Sveta nebesa! Si prepričan?«

»Ja. Ta moški, on ne ve. Ga boste odpeljali v Braintree?«

»Najbrž.« Monty ga je osuplo pogledal. »Kaj pa naj s tistima dvema v avtu? Ne vem, kako se tega lotiti, Hap.«

»Stu naj pokliče dežurno policijo. Ali imaš kaj proti, če bi se peljal z vami?«

»Jasno, da ne.«

Moškega so dvignili na nosila, in medtem ko so ga vozili ven, je Hap stopil do Stuja. »Jaz se bom skupaj s tem tipom odpeljal do Braintreeja. Boš ti poklical dežurnega policista?«

»Seveda.«

»In še Mary. Pokliči jo in ji povej, kaj se je zgodilo.«

»Prav.«

Hap je stekel ven do rešilca in splezal vanj. Billy Verecker je za njim zaprl vrata in poklical ostala dva. Pretresena od strahovitega prizora sta strmela v razbitino chevroleta.

Nekaj trenutkov kasneje je rešilec speljal, sirena je zavijala, rdeča luč je utripala in metala krvave sence čez nadstreshek bencinskega servisa. Stu je stopil do telefona in vstavil kovanec.

Moški iz chevroleta je umrl trideset kilometrov pred bolnišnico. Grgraje je še zadnjič zajel zrak, nato izdihnil, sunkoma je še enkrat na kratko vdihnil in nato preprosto nehal dihati.

Hap je iz zadnjega žepa njegovih hlač izbrskal denarnico in pogledal vanjo. Našel je sedemnajst dolarjev gotovine. Na kalifornijskem vozniškem dovoljenju je bilo zapisano ime: Charles D. Campion. Zraven je bila še vojaška knjižica in žene ter hčerkinе fotografije v plastičnem ovitku. Hap jih ni hotel pogledati.

Denarnico je ponovno zatlačil v mrtvečev žep, nato pa rekel Carlosu, naj ugasne sireno. Ura je bila deset čez devet.